

Pratarmė

Acta Paedagogica Vilnensia 44 tomas pradėdamas konceptualių Michaelo Youngo straipsniu apie žinojimą ir švietimo sociologiją. Pasitelkęs Basilo Bernsteino ir kitų švietimo sociologų išvalgas, straipsnio autorius persvarsto žinių perdavimo mokykloje klausimą.

Švietimo politikos temai šiame tome atstovauja straipsnis, kuriame nagrinėjama švietimo tikslų daugialypiškumo ir jų redukavimo į išmatuojamus rodiklius problema, analizuojama, kokia švietimo paskirties samprata vyrauja šiandiniame pasaulyje, gvildinama, kokią ateities švietimo viziją projektuoja didžiausią įtaką švietimo politikai darančios tarptautinės organizacijos (ypač OECD) ir kaip tai atsispindi Lietuvos švietimo politikoje. Vienas iš pagrindinių tarptautinės ir nacionalinės politikos prioritetų – švietimo darniam vystymuisi tikslų įtraukimas į ugdymo turinį. Kolegės iš Daugpilio universiteto nagrinėja, kaip šio tikslo siekiama Latvijoje ir kokios įtakos tam turi pradedančiųjų dirbti mokytojų įsitikinimai. Straipsnyje apie visos dienos mokyklą taip pat keliami švietimo tikslų problema. Pažymima, kad „mokykla šalia savo tradicinių funkcijų gali teikti ir socialinį bei kultūrinį kapitalą, suteikti erdvę įvairiems socialiniams tinklams sąveikauti, skatinti naujas idėjas ir kultūrinę įvairovę, įtraukti socialinius partnerius į mokyklos veiklą“.

Tačiau bene daugiausia šiame tome susitelkiama į ugdymo turinio, mokymo ir mokymosi klausimus bei didaktinius ieškojimus. Aptariant Latvijos paauglių sveikatos raštingumo problemas, diskutuojama apie sveikatos švietimo reikšmę mokykloje. O gvildinant dvasingumo ugdymo klausimus, akcentuojamas inovatyvios, teoriškai ir empiriškai pagrįstos psichopedagoginės intervencijos programos, skirtos vaikų dvasinio intelekto vystymuisi, reikalingumas. Neurodidaktikos žiniomis siūloma remtis ieškant žemų mokymosi pasiekimų priežasčių ir įveikos būdų, pristatomos teorinės išvalgos, koks mokymas gali būti efektyvus, apžvelgiami vaikų, augančių nepalankioje socialinėje, ekonominėje ir kultūrinėje aplinkoje, smegenų tyrimai.

Dėmesio sulaukia ne tik bendrosios, bet ir dalyko didaktikos klausimai. Antai nagrinėjant istorijos pradinėse klasėse mokymo(-si) problemas, pabrėžiama, kad, atnaujinant ugdymo turinį, tikslinga daugiau dėmesio skirti istorinio tyrimo ir aukštesniesiems mąstymo gebėjimams ir taip kurti sąlygas istorinio laiko supratimo pradmenims ugdyti. Taip pat pristatomas mokėjimo mokytis kompetencijos aktualizavimo chemijos pamokose tyrimas.

Aptariant aukštojo mokslo didaktikos aspektus, supažindinama su komandomis grįsto mokymo(-si) strategijos taikymo praktiniais aspektais. O ieškant naujų meninio ugdymo metodų siūloma atkreipti dėmesį į performanso ir „Fluxus“ pedagogikos teikiamas galimybes.

Žurnalo pabaigoje, aprašant lygiagretųjį ir nuoseklųjį mokytojų rengimo modelius ir kritiškai analizuojant jų institucionalizavimo praktikas, kviečiama diskusijai kaip rengti mokytojus.

Kronikos skiltyje dėliaugiamės ką tik pasirodžiusia Vilniaus universiteto Ugdymo mokslų instituto profesorių Jūratės Baranovos ir Lilijos Duoblienės metodine priemone „*Filosofija vaikams*“.

Irena Stonkuvienė